

De zevende editie van de *Nouvelle Flore de la Belgique*: nieuwe Nederlandse namen

Filip VERLOOVE^{1*}, Ivan HOSTE¹, Leni DUISTERMAAT² & Baudewijn ODÉ³

¹ Plantentuin Meise, Nieuwelaan 38, B-1860 Meise, België [filip.verloove@botanicgardenmeise.be]

² Naturalis, Postbus 9517, 2300 RA Leiden, Nederland

³ FLORON, Postbus 9010, 6500 GL Nijmegen, Nederland

ABSTRACT. – **The seventh edition of the *Nouvelle Flore de la Belgique*: new Dutch vernacular names.** A list of 58 new Dutch plant names in the seventh edition as compared with the sixth is presented and commented upon.

RÉSUMÉ. – **La septième édition de la *Nouvelle Flore de la Belgique* : nouveaux noms vernaculaires néerlandais.** Une liste reprenant les nouveautés dans les noms néerlandais des plantes, au nombre de 58, dans la septième édition par rapport à la sixième édition est établie et commentée.

Inleiding

Bij opname van een nieuwe soort in de sleutels en beschrijvingen in een nieuwe editie van de *Nouvelle Flore/Flora van België* is een ‘nieuwe’ Nederlandse – en ook een Franse en Duitse – naam vereist. Deze bijdrage geeft een overzicht van de nieuwe namen in de 7de editie van de *Nouvelle Flore* (Verloove & Van Rossum 2023) in vergelijking met de 6de editie (Lambinon & Verloove 2012). Voor een aantal nieuw toegevoegde taxa werden eerder al nieuwe Nederlandse namen voorgesteld in de recentste editie van *Heukels’ Flora van Nederland* (Duistermaat 2020; zie ook Duistermaat *et al.* 2021). Ook in de recent gepubliceerde *Nederlandse namen van cultuurplanten, standaardlijst 2020* (Hoffman & Lemmens 2021) werden een aantal nieuwe namen vastgelegd. In vergelijking met de vorige Nederlandstalige editie van de *Flora van België*, die dateert van een kwarteeuw geleden (Lambinon *et al.* 1998), zijn de verschillen in naamgeving uiteraard nog veel groter. In verschillende schuifjes werden sindsdien al tal van nieuwe Nederlandse namen toegevoegd of gewijzigd, meer bepaald naar aanleiding van de publicatie van de 5de editie van de *Nouvelle Flore* (Lambinon *et al.* 2004), de 23ste editie van *Heukels’ Flora van Nederland* (van der Meijden 2005) en de 6de editie van de *Nouvelle Flore* (Lambinon & Verloove 2012).

De makers van de *Nouvelle Flore/Flora van België* en *Heukels’ Flora* besloten jaren geleden al om voortaan nieuwe Nederlandse namen toe te kennen in onderling overleg. Op die manier wordt, binnen het Nederlandse taalgebied, gestreefd naar een zo groot mogelijke overeenstemming tussen plantennamen in Vlaanderen en Nederland. Deze werkwijze werd ook nu gehanteerd voor het samenstellen van de lijst met nieuwe Nederlandse namen.

Overzicht van nieuwe namen

In Tabel 1 zijn de 58 taxa die een nieuwe naam behoeften alfabetisch opgelijst. De volgende gegevens worden vermeld: de wetenschappelijke naam (zoals gebruikt in de 7de editie van de *Nouvelle Flore*), de nieuwe Nederlandse naam en, zeer beknopt, de reden waarom een nieuwe naam vereist was. Daar waren twee hoofdredenen voor: enerzijds (en logischerwijze) voor nieuw uitgesleutelde taxa die nog geen (officiële) Nederlandse naam hadden, anderzijds voor taxa die weliswaar al in een eerdere editie van de *Nouvelle Flore* waren opgenomen, maar nog geen Nederlandse naam hadden. Het gaat meestal om taxa die in de nieuwe editie op een hogere taxonomische rang worden behandeld (bv. ondersoorten die nu soorten zijn geworden) en waarvoor dus een Nederlandse naam vereist was. Daardoor ontstaat onvermijdelijk het probleem dat onduidelijk dreigt te worden welke vlag welke lading dekt. Zo is bv. Veelkleurig vergeet-mij-nietje (*Myosotis discolor* Pers. in de 6de editie van de *Nouvelle Flore*) nu opgesplitst in twee soorten, namelijk *M. discolor* s.str. en *M. dubia* Arrondeau. Voor de tweede soort werd de naam Bleek vergeet-mij-nietje gekozen terwijl de naam Veelkleurig vergeet-mij-nietje betrekking kan hebben op twee taxa, *M. discolor* s.l. en het ‘afgeslankte’ taxon *M. discolor* s.str.

In de 7de editie van de *Nouvelle Flore* komen meerdere vergelijkbare gevallen voor van afgeslankte taxa. Er bestaat momenteel geen regel die voorschrijft hoe afgeslankte en afgesplitste taxa Nederlandse namen horen te krijgen. Dit heeft onder meer te maken met het bestaan van kleine taxonomische verschillen bij sommige soorten of ondersoorten/variëteiten in de Belgische en Nederlandse standaard Flora’s. Het afgeslankte taxon is per definitie het taxon met de oudste geldige wetenschappelijke naam. Meestal – maar lang niet altijd! – is het afgeslankte taxon

Tabel 1. Alfabetisch overzicht van de nieuwe Nederlandse plantennamen in de 7de editie van de *Nouvelle Flore* t.o.v. de 6de editie.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Motivering
<i>Aira multiculmis</i>	Akkerzilverhaver	Afgesplitst van <i>A. caryophylla</i>
<i>Anchusa procera</i>	Hoge ossentong	Afgesplitst van <i>A. officinalis</i>
<i>Anisantha rigida</i>	Stijve hoge dravik	Afgesplitst van <i>A. diandra</i>
<i>Arabis planisiliqua</i>	Platte scheefkelk	Afgesplitst van <i>A. hirsuta</i>
<i>Avena barbata</i>	Baardhaver	Nieuw toegevoegd taxon
<i>Bolboschoenus yagara</i>	Vijverbies	Nieuw toegevoegd taxon
<i>Brachypodium phoenicoides</i>	Zuidelijke kortsteel	Nieuw toegevoegd taxon
<i>Cardamine dentata</i>	Getande pinksterbloem	Afgesplitst van <i>C. pratensis</i>
<i>Cardamine pratensis</i>	Pinksterbloem s.str.	Aanduiding 'afgeslankt' taxon
<i>Carex pairae</i>	Paira's bermzegge	Afgesplitst van <i>C. muricata</i>
<i>Centranthus calcitrapae</i>	Kleine spoorbloem	Nieuw toegevoegd taxon
<i>Ceratochloa sitchensis</i>	Alaskadravik	Afgesplitst van <i>C. carinata</i>
<i>Chenopodium betaceum</i>	Late ganzenvoet	Afgesplitst van <i>C. album</i>
<i>Cotoneaster dammeri</i>	Tapijcotoneaster	Nieuw toegevoegd taxon
<i>Cotoneaster fangianus</i>	Fangs cotoneaster	Nieuw toegevoegd taxon
<i>Cotoneaster hjelmqvistii</i>	Ronde cotoneaster	Nieuw toegevoegd taxon
<i>Cotoneaster villosulus</i>	Harige cotoneaster	Nieuw toegevoegd taxon
<i>Cotoneaster ×suecicus</i>	Zweedse cotoneaster	Nieuw toegevoegd taxon
<i>Cotoneaster ×watereri</i>	Schijn-boomcotoneaster	Nieuw toegevoegd taxon
<i>Cytisus lotoides</i>	Schijndwergbrem	Afgesplitst van <i>C. hirsutus</i>
<i>Epilobium brachycarpum</i>	Wijde basterdwederik	Nieuw toegevoegd taxon
<i>Festuca arenaria</i>	Schijnduinzwengkras	Afgesplitst van <i>F. rubra</i>
<i>Festuca heteromalla</i>	Groot rood zwengkras	Afgesplitst van <i>F. rubra</i>
<i>Festuca nigrescens</i>	Polzwengkras	Afgesplitst van <i>F. rubra</i>
<i>Festuca trichophylla</i>	Haarfijn zwengkras	Nieuw toegevoegd taxon
<i>Himantoglossum robertianum</i>	Hyacintorchis	Nieuw toegevoegd taxon
<i>Honorius boucheanus</i>	Witgerande vogelmelk	Afgesplitst van <i>H. nutans</i>
<i>Hordeum murinum</i> subsp. <i>leporinum</i>	Zuidelijk kruipertje	Nieuw toegevoegd taxon
<i>Hordeum murinum</i> subsp. <i>murinum</i>	Kruipertje s.str.	Aanduiding 'afgeslankt' taxon
<i>Leucanthemum ircutianum</i>	Ongeoorde margriet	Afgesplitst van <i>L. vulgare</i>
<i>Leucanthemum vulgare</i>	Geoorde margriet	Aanduiding 'afgeslankt' taxon
<i>Linaria simplex</i>	Ranke leeuwenbek	Nieuw toegevoegd taxon
<i>Lonicera nitida</i>	Buxuskamperfoelie	Nieuw toegevoegd taxon
<i>Lonicera pileata</i>	Struikkamperfoelie	Nieuw toegevoegd taxon
<i>Montia hallii</i>	Middelst bronkruid	Afgesplitst van <i>M. fontana</i>
<i>Myosotis discolor</i>	Veelkleurig vergeet-mij-nietje s.str.	Aanduiding 'afgeslankt' taxon
<i>Myosotis dubia</i>	Bleek vergeet-mij-nietje	Afgesplitst van <i>M. discolor</i>
<i>Oenothera rubricaulis</i>	Roodstengelteunisbloem	Nieuw toegevoegd taxon
<i>Ophrys aranifera</i>	Spinnenorchis s.str.	Aanduiding 'afgeslankt' taxon
<i>Ophrys virescens</i>	Kleine spinnenorchis	Afgesplitst van <i>O. sphegodes</i>
<i>Ornithogalum divergens</i>	Wijde vogelmelk	Afgesplitst van <i>O. umbellatum</i>
<i>Polypogon maritimus</i>	Ruw baardgras	Nieuw toegevoegd taxon
<i>Ranunculus polyanthemoides</i>	Kalkboterbloem	Afgesplitst van <i>R. serpens</i>
<i>Rosa ×deseglisei</i>	Vlaamse heggenroos	Nieuw toegevoegd taxon
<i>R. ×inodora</i>	Schijnkraagroos	Nieuw toegevoegd taxon
<i>R. ×subcanina</i>	Schijnhondsroos	Nieuw toegevoegd taxon
<i>R. ×subcollina</i>	Schijnheggenroos	Nieuw toegevoegd taxon
<i>R. ×suberectiformis</i>	Schijnviltroos	Nieuw toegevoegd taxon
<i>Salix eriocephala</i>	Amerikaantje	Nieuw toegevoegd taxon
<i>Salix irrorata</i>	Zandbankwilg	Nieuw toegevoegd taxon
<i>Scirpus georgianus</i>	Roodbruine bies	Afgesplitst van <i>S. atrovirens</i>
<i>Scirpus hattorianus</i>	Zwarte bies	Afgesplitst van <i>S. atrovirens</i>
<i>Silene uniflora</i>	Kustsilene	Afgesplitst van <i>S. vulgaris</i>
<i>Ulex minor</i>	Dwerggaspeldoorn	Nieuw toegevoegd taxon
<i>Veronica anagalloides</i>	Eenjarige waterereprijs	Afgesplitst van <i>V. anagallis-aquatica</i>
<i>Veronica hederifolia</i>	Akkerklimopereprijs	Aanduiding 'afgeslankt' taxon
<i>Veronica sublobata</i>	Bosklimopereprijs	Afgesplitst van <i>V. hederifolia</i>
<i>Viola tricolor</i> subsp. <i>saxatilis</i>	Rotsviooltje	Nieuw toegevoegd taxon

het minst zeldzame/meest verspreide taxon. In de 7de editie van de *Nouvelle Flore* werd het probleem pragmatisch en geval per geval aangepakt (voor de twee soorten uit de Klimopereprijs-groep circuleerden bijvoorbeeld al twee, weliswaar niet-officiële namen, naast Klimopereprijs). Het is echter duidelijk dat, in de toekomst bij vergelijkbare gevallen, over een meer eenduidige en doordachte naamgeving moet nagedacht worden.

Bij het vastleggen van nieuwe Nederlandse namen werd zoveel mogelijk rekening gehouden met eventuele (niet-officiële) namen die al min of meer in gebruik zijn, bv. op Waarnemingen.be of Waarneming.nl. Oude, in vergetelheid geraakte namen uit vroegere Nederlandstalige Flora's (bv. edities van de 'Heimans & Thijsse' Flora) werden eventueel ook opnieuw opgerakeld. Enkel indien geen bestaande namen voorhanden waren, werd een nieuwe naam gecreëerd, zoveel mogelijk in overeenstemming met Franse en/of Duitse vernaculaire namen, of verwijzend naar een nuttig kenmerk.

De (talrijke) afgesplitste genera kregen in principe geen nieuwe Nederlandse namen. Ofwel werd in dergelijke gevallen helemaal geen vernaculaire naam gegeven, ofwel werd de vernaculaire naam van het genus waarvan het werd afgesplitst overgenomen: *Jacobaea* wordt bijvoorbeeld Kruiskruid genoemd, net zoals *Senecio*. Enkel voor *Phelipanche*, een van *Orobanche* afgesplitst genus, werd een nieuwe Nederlandse naam voorzien: Vreter.

Dankwoord. – De auteurs danken Rutger Barendse voor zijn kritische bemerkingen tijdens het tot stand komen van de lijst met nieuwe Nederlandse namen.

Literatuur

- Duistermaat H. (2020) – Heukels' Flora van Nederland, 24^e druk. Groningen/Utrecht, Noordhoff Uitgevers.
- Duistermaat H., Sparrius L.B. & Denters T. (2021) – Standaardlijst van de Nederlandse flora 2020. *Gorteria* 43(1): 109-156.
- Hoffman M. & Lemmens M. (2021) – Nederlandse namen van cultuurplanten. Standaardlijst 2020 Houtige gewassen en vaste planten. Eerste editie. Naktuinbouw & Nederlandse Vereniging van Botanische Tuinen (NVBT).
- Lambinon J., De Langhe J.-E., Delvosalle L. & Vanhecke L. (1998) – Flora van België, het Groothertogdom Luxemburg, Noord-Frankrijk en de aangrenzende gebieden. Derde editie. Meise, Nationale Plantentuin van België.
- Lambinon J., Delvosalle L. & Duvigneaud J. (coll. Geerinck D., Lebeau J., Schumacker R. & Vannerom H.) (2004) – Nouvelle Flore de la Belgique, du Grand-Duché de Luxembourg, du Nord de la France et des Régions voisines. Cinquième édition. Meise, Jardin botanique national de Belgique.
- Lambinon J. & Verloove F. (coll. Delvosalle L., Toussaint B., Geerinck D., Hoste I., Van Rossum F., Cornier B., Schumacker R., Vanderpoorten A. & Vannerom H.) (2012) – Nouvelle Flore de la Belgique, du Grand-Duché de Luxembourg, du Nord de la France et des Régions voisines. Sixième édition. Meise, Jardin botanique Meise.
- Van der Meijden R. (2005) – Heukels' Flora van Nederland, 23e druk. Groningen, Wolters-Noordhoff Uitgevers.
- Verloove F. & Van Rossum F. (coll. Devriese H., Matysiak J.-P., Ronse A., van de Beek A. & Zwaenepoel A.) (2023) – Nouvelle Flore de la Belgique, du Grand-Duché de Luxembourg, du Nord de la France et des Régions voisines. Septième édition. Meise, Jardin botanique de Meise.